

Cartea doamnei Mihaela Paraschiv e captivantă, e foarte bine structurată, bogată în conținut și se citește cu plăcere. „Femeia în Roma antică” pune accentul pe rolul jucat de femei în perioada amintită, dar ne furnizează multe alte aspecte inedite ale societății romane antice. Întemeierea poporului roman este rezultanta „a trei componente: latină, sabină și etruscă. Fondul etnic principal latin era originar din Alba Longa, cetate întemeiată după legendă de troianul Aeneas.” Istoricul Titus Livius (cartea e plină de trimiteri la operele antice) spunea:

„Întemeierea unui oraș atât de însemnat ca Roma și începutul celei mai întinse puteri, după aceea a zeilor, se datorește mai ales destinului”

Ce-ar fi fost Roma fără legi? Romulus a înțeles că

“acea gloată nu se putea contopi într-un popor altfel decât prin legi”

Numa Pompilius, al doilea rege al Romei, a dat cetății “dreptul, legile și datinile”. Datorită lui

“spune istoria liviană, Roma a încetat să mai fie văzută de vecini ca o tabără militară, apărută în mijlocul lor pentru a le tulbura liniștea, și va fi înconjurată de un respect religios care-i va garanta inviolabilitatea.”

În ceea ce privește întemeierea unei familii romane,

„O altă inițiativă a lui Romulus, apreciată de Cicero ca o măsură înțeleaptă de a asigura dăinuirea cetății, a fost răpirea sabinelor.[...] În societatea indoeuropeană primitivă, răpirea a fost una dintre cele mai vechi forme de căsătorie, alături de cumpărare.”

„Răpitorii” acopereau mireasa cu o haină sau cu o pânză pentru a nu fi recunoscută pe drum și o duceau la casa mirelui. În mai multe limbi indoeuropene, verbul „a se însura” înseamnă „a

aduce acasă o soție”.

Societatea romană antică se baza pe trei principii: virtus (vitejie), pietas (credință față de zei și strămoși) și fides (buna credință în relațiile dintre oameni). Supremația benefică a păcii (simbolizată prin toga, însemnul vestimentației civile) asupra faptelor de arme este punctată cu multă înțelepciune de Cicero, care spune contemporanilor săi:

„suntem datori să ne străduim ca acolo unde a ajuns faima armelor noastre să ajungă și renumele spiritului nostru”

Tot Cicero spunea pe aceeași temă:

“Armele să dea întâietate togii”

Cu alt prilej, în discursul ținut pentru apărarea unui tânăr acuzat de tentativă de omor, marele orator roman spunea:

„Să fim îngăduitori cu tinerii și să le acordăm mai multă libertate. Să nu le refuzăm totdeauna plăcerile! Să lăsăm uneori să triumfe asupra rațiunii pasiunea și plăcerea cu condiția ca ele să fie trăite cu moderație! [...] Astfel trăirile emoționale pe care înainte rațiunea nu le accepta, acum să le condamne tocmai sațietatea și experiența.”

Multe din legile romane au valabilitate în aplicarea lor și azi. Altele au ineditul unor idei la care nu mulți s-ar putea aștepta. Împăratul Constantin nu permitea unei soții să divorțeze decât dacă soțul respectivei era dovedit criminal sau violator de morminte. Mai târziu, în secolul VI după Hristos, legislația lui Justinian va acorda femeii dreptul de a intenta ea divorțul.

Exista în Roma antică moda doicilor elene. Peste secole, la noi este moda doicilor filipineze...Revenind la perioada antică, doicile aduse din Grecia erau căutate pentru că micii romani puteau învăța de timpuriu o limbă străină . Când creșteau, copiii romani erau instruiți tot de pedagogi de aceeași origine. La mare căutare în țara noastră este limba engleză. După cum vedeți, moda naționalității doicilor și a limbii străine a suferit schimbări, dar tendința folosirii „importului” nu s-a schimbat în 2-3 mii de ani.

În privința controverselor: un profesor la un singur elev, sau un profesor la mai mulți elevi, Quintilian spunea:

„...cuvântul profesorului nu este ca o cină, care ajunge mai puțin fiecăruia, dacă sunt mai mulți, ci este aidoma soarelui care dăruiește tuturor la fel de multă lumină și căldură.”

Cornelius Scipio după cucerirea orașului Carthagina Nova, a fost rugat de o bătrână să dea ordin soldaților să nu batjocorească femeile locale. Generalul roman a răspuns :

„Potrivit educației mele și obiceiurilor poporului roman, voi da dispoziție ca, ceea ce e la voi e socotit sfânt, cinstea și curățenia voastră trupească, să rămână neprihănit. Dar ceea ce îmi face această datorie și mai sfântă □ este ținuta voastră demnă, de vreme ce nici în restriște voi n-ați uitat de respectul și cinstea cuvenită unor adevărate matroane.”

Omul a rămas aceeași ființă copleșită de tristețe la pierderea cuiva drag din familie. Propertiu compune o poezie în numele Corneliiei, trecută la cele veșnice în floarea vârstei. Poezia e adresată soțului îndurerat, Paul:

„Nu-mi mai scâlda mormântul în lacrimi, Paule dragă!

Poarta cea neagră nu se deschide la rugile tale.

.....

Paule, tu la ai noștri copii fii-le mamă,

Grijile toate ce-am dus, acum pe tine apasă.

Lacrima de-ai să le-o ștergi, tu șterge-le-o și de la mine!”

Femeile romane țineau mult la aspectul lor fizic și la machiaj. Ovidiu dă sfaturi femeilor ca toată cosmetizarea lor să fie discretă:

„Cu sulimanuri să dați doar atunci când bărbații lipsesc.

Mândră, tu poți să te-arăți abia când găteala-i sfârșită

Nu e nevoie să știi cu ce-ai dat, de ți-e fața ca neaua.”

Despre servitul mesei (chiar asta se întâmpla: se servea masa mai mult pentru invitații!),

doamna Mihaela Paraschiv amintește că masa de seară, cea mai consistentă, se încheia cu degustarea mai multor soiuri de vinuri, totdeauna amestecate cu apă. De multe ori, totul degenera

„Într-o adevărată orgie bachică, pigmentată cu totul felul de extravagante, prelungită până târziu în noapte, când invitații se întorceau acasă sprijiniți de sclavii lor.”

În zilele noastre lucrurile stau cam la fel. Deosebirea constă în dispariția sclavilor și creșterea numărului (absolut necesar!) de garduri...

La ospetele mari se alegea un „rex” sau „magister bibendi”, care stabilea cantitatea de apă care se turna în vin și la ce intervale trebuia sorbit din pocale. Interesant de consemnat este că grecii denumeau ospățul „symposion”(reuniune pentru a bea împreună). Romanii l-au numit „convivium”(conviețuire).

Spuneam că cina reprezenta masa cea mai importantă pe parcursul unei zile. Cicero povestește că Lucullus un prieten al său, gurmand celebru în vremea sa, s-a trezit cu o cină modestă adusă de bucătarul său, într-una din puținele seri când nu avea invitați. Auzind explicațiile bucătarului, Lucullus ar fi exclamat:

„Oare nu știai că astăzi Lucullus va cina la Lucullus?”

Aspecte inedite ale societății romane antice se găsesc aproape la fiecare pagină în cartea prezentată azi. Indiferent că avem sau nu o „aplecare” spre lumea antică, trebuie să ținem seamă de vorbele lui Seneca, vorbe pe care le-am găsit în prefața cărții:

„Ne pot fi de ajutor nu numai cei ce sunt, ci și cei care au fost.”

Adevărul acestei afirmații nu poate fi contestat. Și nici importanța „ Femeii în lumea antică”!